

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/4411. számú
törvényjavaslat**

a bejegyzett élettársi kapcsolatról

**Előadó: dr. Takács Albert
igazságügyi és rendészeti miniszter**

Budapest, 2007. november

**2007. évi törvény
a bejegyzett élettársi kapcsolatról**

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejötte

1. §

(1) Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatban kíván élni.

(2) Kiskorú a gyámhatóság előzetes engedélyével sem léphet bejegyzett élettársi kapcsolatra.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásai

2. §

(1) Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a bejegyzett élettársi kapcsolatra a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) házasságra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell. A Csjt. közös gyermekké fogadásra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatóak a bejegyzett élettársakra.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik,

a) a házasságra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi kapcsolatra,

b) a házastársra vagy házastársakra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra vagy élettársakra,

c) a házassági névre vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi névre,

d) az özvegyre vonatkozó szabályokat az elhunyt bejegyzett élettárs túlélő bejegyzett élettársára,

e) az elvált személyre vonatkozó szabályokat arra a személyre, akinek bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntették,

f) a házaspárra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársakra is megfelelően alkalmazni kell.

3. §

(1) A bejegyzett élettárs az élettársi kapcsolat bejegyzése után

a) kizárólag a maga teljes nevét viseli, vagy

b) a bejegyzett élettárs család névéhez hozzákapcsolja a saját utónevét.

(2) A bejegyzett élettársak a bejegyzés után bejegyzett élettársi névként családi nevüket is összekapcsolhatják, hozzáfűzve a saját utónevüket.

(3) A bejegyzett élettársaknak a névviselésről a bejegyzést megelőzően meg kell egyezniük. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – csak az egyik élettárs veheti fel a másik családi nevét, illetve a bejegyzett élettársi név családi nevekből képzett része legfeljebb kéttagú lehet.

(4) Az élettársi kapcsolat megszűnése, illetve érvénytelenné nyilvánítása után az élettársak a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől el kívánnak térni, ezt a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése, illetve érvénytelenné nyilvánítása után az anyakönyvvezetőnek bejelenthetik.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése

4. §

(1) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnik az egyik élettárs halálával, vagy ha az élettársak egymással házasságot kötnek, valamint az élettársi kapcsolat megszüntetésével.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell.

5. §

(1) A bejegyzett élettársi kapcsolat akkor is megszűnik, ha az élettársak közös megegyezése alapján a közjegyző a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszünteti.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésének akkor van helye, ha

a) azt az élettársak befolyásmentesen, közösen kérik,

b) az élettársaknak nincs közös kiskorú és nincs tartásra jogosult gyermekük, és

c) az élettársak az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztása kérdésében megegyeztek.

(3) Nincs helye a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésének, ha

a) az élettársak bármelyike cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképes, vagy

b) a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenné nyilvánításának vagy nemlétezése megállapításának lenne helye.

6. §

(1) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló közjegyzői eljárás polgári nemperes eljárás, amelyben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény szabályait – a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő, valamint az e törvényben foglalt eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell.

(2) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló eljárásban bizonyításnak, felfüggesztésnek, szünetelésnek és igazolásnak nincs helye.

7. §

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló eljárás lefolytatására – a felek választása szerint – az a közjegyző illetékes, akinek az illetékességi területén a kérelmezők utolsó közös lakóhelye volt, vagy akinek az illetékességi területén a felek valamelyikének lakóhelye van. Ha a kérelem előterjesztésekor a feleknek nincs belföldi lakóhelye, az eljárást az élettársi kapcsolatot az anyakönyvi nyilvántartásba bejegyző anyakönyvvezető működési területe szerint illetékes közjegyző folytatja le.

8. §

(1) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére irányuló, ugyanazon okiratba foglalt közös kérelemben a feleknek nyilatkozniuk kell az 5. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott kérdésekről, a közjegyző illetékességét megalapozó okról, és csatolni kell a kérelemhez az 5. § (2) bekezdésének c) pontjában foglalt kérdésekről szóló megállapodásukat.

(2) Ha az élettársi közös vagyont képező ingóságok megosztása a kérelem előterjesztésének időpontjában már megtörtént, a kérelemben elegendő ennek tényéről nyilatkozni.

9. §

A közjegyző a kérelem beérkezésétől számított 8 munkanapon belül

- a) a kérelmet a hiányok pótlására való felhívás kibocsátása nélkül végzéssel elutasítja, ha a kérelemből megállapítható, hogy a bejegyzett élettársi jogviszony közjegyzői eljárásban történő megszüntetésének nincs helye,
- b) felhívja a feleket a hiányok pótlására, ha a kérelem hiányos.

10. §

(1) A közjegyző a feleket a kérelem beérkezésétől vagy a hiányok pótlásától számított 30 napon belül személyesen meghallgatja, kivéve, ha a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye.

(2) A közjegyző a személyesen megjelent feleket a kérelmükről, megállapodásukról és a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése feltételeinek fennállásáról meghallgatja.

(3) A meghallgatás egy alkalommal legfeljebb 60 napra elhalasztható, ha bármelyik fél azt legkésőbb a meghallgatáson kéri.

(4) Ha a meghallgatáson – a halasztás esetét kivéve – bármelyik fél személyesen nem jelenik meg, a közjegyző az eljárást megszünteti.

11. §

(1) Ha a közjegyző a feleknek az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartásról, a közös lakás használatáról, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztásáról szóló egyezségét jóváhagyta, a felek bejegyzett élettársi kapcsolatát végzéssel megszünteti.

(2) Ha az egyezség nem hagyható jóvá, a közjegyző az egyezség jóváhagyását megtagadja, és a kérelmet elutasítja. A kérelmet akkor is el kell utasítani, ha megállapítható, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző által történő megszüntetésének feltételei nem állnak fenn.

(3) A közjegyző által jóváhagyott egyezség a bíróság által jóváhagyott egyezséggel azonos hatályú.

12. §

(1) A felek – eltérő megállapodás hiányában – egyenlő arányban viselik az eljárás költségeit, a jogi képvisellel kapcsolatos költségeket pedig mindegyik fél maga viseli.

(2) A közjegyző az eljárást befejező végzésében rendelkezik az eljárásért fizetendő közjegyzői díjról és költségtérítésről, az eljárás egyéb költségeiről pedig a felek kérelmére dönt.

13. §

(1) A közjegyző végzése ellen – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – fellebbezésnek van helye a közjegyző székhelye szerinti megyei bírósághoz.

(2) A felek egyezségét jóváhagyó és a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntető végzés ellen nincs helye fellebbezésnek, és az ellen felülvizsgálati kérelem sem terjeszthető elő.

(3) A közjegyző a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntető végzést öt munkanapon belül megküldi az illetékes anyakönyvvezetőnek.

Felhatalmazás

14. §

Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy – ha az adott illetékességi területen több közjegyző működik – a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére jogosult közjegyzőt rendeletben jelölje ki.

Módosuló törvények

15. §

(1) A Csjt. 35. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a nő a házasságának vagy a bejegyzett élettársi kapcsolatának megszűnése után újból házasságot kötött, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesített, az újabb házasságának vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet vagy bejegyzett férfi élettársat (továbbiakban: férj) kell tekinteni, ha a korábbi házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése és a gyermek születése között háromszáz nap nem telt el. Ha azonban ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férjet kell tekinteni.”

(2) A Csjt. 42. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyermek – szüleinek megállapodása szerint – az apjának vagy az anyjának a családi nevét viseli. A házasságban vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban élő szülők valamennyi, a házasság, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállása alatt született közös gyermekének csak azonos családi neve lehet. Közös házassági vagy bejegyzett élettársi nevet viselő házastársak vagy bejegyzett élettársak gyermeke csak a szülők közös házassági, illetve bejegyzett élettársi nevét viselheti. A saját nevüket viselő szülők megállapodása alapján a gyermek az apa és az anya családi nevét együtt is viselheti. A gyermek családi neve legfeljebb kéttagú lehet.”

(3) A Csjt. 62. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A házastárs vagy bejegyzett élettárs köteles háztartásában eltartani a vele együttélő házastársának vagy bejegyzett élettársának olyan tartásra szoruló kiskorú gyermekét (mostohagyermek), akit házastársa vagy bejegyzett élettársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba. A tartási kötelezettség mindkét házastársat, illetve bejegyzett élettársat egy sorban terheli.”

16. §

(1) Az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: At.) 1. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Anyakönyvet kell vezetni:

- a) a születésekről,
- b) a házasságkötésekről,
- c) a bejegyzett élettársi kapcsolatokról,
- d) a halálesetekről.”

(2) Az At. 4. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A házasságkötési és az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló eljárásra, a házasságkötés valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezésére az az anyakönyvvezető illetékes, aki előtt a felek az ez irányú szándékukat bejelentik.”

(3) Az At. 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az anyakönyvi, a házasságkötési és az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló eljárásban a bejegyzendő adatokat, illetőleg a házasság megkötésének, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének törvényes előfeltételeit okirattal kell bizonyítani. Az idegen nyelvű okiratot hiteles magyar nyelvű fordítással ellátva kell bemutatni.”

(4) Az At. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. § Az anyakönyvvezető a születést és a halálesetet a bejelentést követően azonnal, a házasságot és a bejegyzett élettársi kapcsolatot pedig annak létrejöttékor anyakönyvezi.”

(5) Az At. 23. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) „Ha a magyar állampolgár lakóhelye és tartózkodási helye is külföldön van, a tanúsítványt a magyar konzuli tisztviselő állítja ki.”

(6) Az At. a következő 26/A. §-sal egészül ki:

„26/A. § A kijelölt házasságkötő termén kívüli házasságkötést a jegyző engedélyezi.”

17. §

(1) Az At. a következő, II/A. fejezettel, fejezetcímmel, alcímmel és 26/B-26/H. §-sal egészül ki:

„II/A. fejezet Az élettársi kapcsolat bejegyzése

Az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló szándék és a névviselés bejelentése

26/B. § (1) Az élettársi kapcsolat bejegyzése iránti szándékot személyesen kell bejelenteni, amelyről az anyakönyvvezető jegyzőkönyvet vesz fel.

(2) A felek egyike – ha magyarországi lakcímmel nem rendelkezik – a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására irányuló szándékát – a külföldi hatóság (közjegyző, anyakönyvvezető), illetve a magyar konzuli tisztviselő előtt tett hitelesített és hiteles magyar nyelvű fordítással ellátott nyilatkozatával – írásban is bejelentheti.

(3) Az élettársi kapcsolat bejegyzése iránti szándék bejelentésekor a bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló törvényben foglaltaknak megfelelően nyilatkozni kell arról, hogy a bejegyzés után a felek milyen élettársi nevet kívánnak viselni. Az élettársi kapcsolat bejegyzéséig a korábbi nyilatkozat megváltoztatható.

Nyilatkozat az élettárs gyermekének apaságáról

26/C. § (1) Az élettársi kapcsolat bejegyzését megelőző eljárás során – ha a felek különböző neműek, és a nőnek rendezetlen családi jogállású gyermeke van – az anyakönyvvezető a személyesen jelenlevő férfi figyelmét felhívja arra, hogy ha leendő bejegyzett élettársának gyermekét az élettársi kapcsolat bejegyzését megelőzően magáénak ismeri el, – jogszabályban foglalt feltételek fennállása esetén – őt kell a gyermek apjának tekinteni.

(2) Apai elismerő nyilatkozatot az élettársi kapcsolat bejegyzéséig lehet tenni, és azt nem lehet visszavonni.

(3) Az apai elismerő nyilatkozat alapján a férfi élettársat akkor lehet a gyermek apjának tekinteni, ha a nyilatkozat megtételétől számított hat hónapon belül az élettársi kapcsolatot bejegyzik.

Az élettársi kapcsolat bejegyzésének megtagadása

26/D. § Az anyakönyvvezető az élettársi kapcsolat bejegyzését megtagadja, ha

- a) a közreműködésre nem illetékes,
- b) az eljárásból ki van zárva,
- c) a bejegyzésnek törvényes akadálya van,
- d) a felek a bejegyzés törvényes feltételeit nem igazolták,
- e) a felek a bejegyzéshez a jogszabályban előírt felmentést, illetőleg engedélyt nem mutatták be,
- f) a bíróság valamelyik felet, akár nem jogerős határozattal is cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte, vagy a fél a bejegyzés időpontjában nyilvánvalóan cselekvőképtelen, vagy
- g) a felek a bejegyzés után viselni kívánt élettársi nevükről nem nyilatkoztak.

Nem magyar állampolgár élettársi kapcsolatának bejegyzése

26/E. § (1) A nem magyar állampolgár részére a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 38. § (1) bekezdése szerinti igazolás alóli felmentés a felmentés kiállításának napjától számított hat hónapig érvényes.

(2) A felmentés megadását az együttesen megjelenő felek a bejegyzésre jogosult anyakönyvvezetőnél kérhetik.

(3) Azonos külföldi állampolgárságú felek az állampolgárságuk szerint illetékes, Magyarországon működő külképviseleti hatóságnál is létesíthetnek bejegyzett élettársi kapcsolatot, feltéve, hogy nemzetközi szerződés vagy viszonyosság és a külföldi állam joga ezt lehetővé teszi.

(4) A bejegyzéskor a felek anyanyelvüket is használhatják.

(5) Ha a felek vagy a tanúk, illetőleg ezek egyike a magyar nyelvet nem beszéli, továbbá, ha az anyakönyvvezető a felek vagy a tanúk, illetőleg ezek egyike által beszélt idegen nyelvet nem érti, tolmácsot kell alkalmazni. A tolmácsról a felek gondoskodnak.

Tanúsítvány élettársi kapcsolat külföldön történő bejegyzéséhez

26/F. § (1) Az a magyarországi lakcímmel rendelkező személy, aki külföldön kíván bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíteni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadását a lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél kérheti. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél is előterjesztheti.

(2) A kérelemhez csatolni kell a nem magyar állampolgár félnek az illetékes külföldi hatóság vagy az eljáró magyar anyakönyvvezető előtt tett és hitelesített nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy a tervezett élettársi kapcsolat bejegyzésének tudomása szerint nincs törvényes akadálya. A nyilatkozat csak akkor fogadható el, ha tartalmazza a születési családi és utónevet, a házassági vagy élettársi nevet, a születés helyét és idejét, a nemzet, a családi állapotot, a szülők születési családi és utónevét, továbbá a nyilatkozó lakóhelye és állampolgársága is megállapítható belőle.

(3) Ha mindkét fél belföldi, részükre a tanúsítványt egy okiraton kell kiállítani.

(4) Ha a belföldi felek lakóhelye különböző, a tanúsítvány kiadását bármelyikük lakóhelye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél előterjeszthetik.

(5) Ha a magyar állampolgár lakóhelye és tartózkodási helye is külföldön van, a tanúsítványt a magyar konzuli tisztviselő, egyéb esetben a közigazgatási hivatal állítja ki.

(6) A tanúsítvány tartalmazza:

- a) a felek természetes személyazonosító adatait,
- b) az érintett személyek állampolgárságát, hontalanságát, illetőleg menekült státusát,
- c) lakóhelyének címét,
- d) családi állapotát, valamint
- e) azt a tényt, hogy a tervezett élettársi kapcsolatnak a magyar jog szerint nincs akadálya.

(7) A tanúsítvány a kiállításától számított hat hónapig érvényes.

Az élettársi kapcsolat bejegyzése

26/G. § (1) Az anyakönyvvezető a bejegyzés időpontját a felek kívánságát is figyelembe véve tűzi ki.

(2) Ha az élettársi kapcsolat bejegyzését megelőző eljárásról készített jegyzőkönyv felvétele óta hat hónap eltelt, az eljárást meg kell ismételni.

(3) Az élettársi kapcsolat bejegyzése nyilvános és ünnepélyes.

(4) A (3) bekezdésben foglalt rendelkezéstől csak akkor lehet eltérni, ha a felek ezt kérik.

(5) Az anyakönyvi bejegyzést megelőzően az anyakönyvvezető előbb az egyik, majd a másik félhez külön-külön a következő kérdést intézi: „Kijelenti-e (itt megnevezendő az a fél, akihez a kérdést intézi), hogy az itt jelen lévő (megnevezett másik féllel) bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít?”. Ha a feltett kérdésre mindkét fél egybehangzó igennel válaszolt, az anyakönyvvezető a következő kijelentést teszi: „Megállapítom, hogy (itt megnevezendő az egyik majd a másik fél a bejegyzés utáni nevén) a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény értelmében bejegyzett élettársak.”

(6) A felek kérésére – ha az anyakönyvvezető, a tanúk és mindkét fél érti és beszél az adott, Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbség nyelvét – az eljárás az adott kisebbség nyelvén is lefolytatható.

(7) A felek, a tanúk és az anyakönyvvezető, továbbá – ha közreműködött – a tolmács az anyakönyvi bejegyzést aláírják.

(8) Ha a felek vagy azok egyike az (5) bekezdésben foglaltak szerinti kérdésre nem egybehangzó igennel válaszol, a nyilatkozatot feltételhez vagy időhöz köti, közöttük a bejegyzett élettársi kapcsolat nem jön létre. E tényt az anyakönyvvezető a jelenlévők előtt kijelenti.

(9) Ha a felek vagy azok egyike, illetőleg a tanú vagy a tolmács az anyakönyv bejegyzésének aláírását megtagadja, de a bejegyzett élettársi kapcsolat az (5) bekezdésben foglaltaknak megfelelően létrejött, az anyakönyvvezető az aláírásra szolgáló rovatba e tényt feljegyzi.

26/H. § (1) Tanú nagykorú és cselekvőképes személy lehet. A tanúkról a leendő élettársak gondoskodnak.

(2) Az élettársi kapcsolatnak az erre kijelölt helyiségen kívüli bejegyzését a jegyző engedélyezi.”

(2) Az At. a következő alcímmel, valamint 27/C. §-sal egészül ki:

„A bejegyzett élettársi név

27/C. § (1) A bejegyzett élettársi név az a név, amely az érintettet az élettársi kapcsolat bejegyzése után az anyakönyv alapján megilleti. A bejegyzett élettársi kapcsolatot létesítő felek a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvényben felsorolt névviselési formák közül választhatnak élettársi nevet.

(2) A bejegyzett élettársi név családi nevekből képzett része egy vagy legfeljebb kéttagú lehet.

(3) Ha az egyik vagy mindkét élettárs születési családi neve vagy a bejegyzést megelőzően viselt előző élettársi vagy házassági neve kéttagú, a feleknek nyilatkozniuk kell arról, hogy melyik két családi nevet kívánják összekapcsolt bejegyzett élettársi névként viselni.

(4) A bejegyzett élettársi névviselési forma – az élettársi kapcsolat fennállása alatt, illetve annak megszűnése után – a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény szabályainak megfelelően az érintett kérelmére módosítható.

(5) A bejegyzett élettársi név módosítására irányuló eljárás lefolytatására az élettársi kapcsolatot bejegyző anyakönyvvezető az illetékes, de a kérelem a lakcím szerint illetékes anyakönyvvezetőnél vagy – külföldön élő személy esetén – a konzuli tisztségviselőnél is előterjeszhető.

(6) Az élettársa nevét viselő személy az élettársi kapcsolat bejegyzése folytán szerzett nevet (a bejegyzett élettársa nevét) névváltoztatással nem változtathatja meg.

(7) Ha a magyar állampolgár neve külföldön létesített bejegyzett élettársi kapcsolat következtében a magyar névviselési szabályoktól eltérően megváltozik, a hazai anyakönyvvezéskor a név bejegyzése során úgy kell eljárni, mintha a névváltoztatást az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter engedélyezte volna, azzal a különbséggel, hogy a névváltozásról az anyakönyvi ügyekért felelős minisztert és a születést nyilvántartó anyakönyvvezetőt értesíteni kell.”

(3) Az At. 30. § (1)-(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A születési anyakönyvbe a szülők, a házassági anyakönyvbe és a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvébe a felek apja és anyja, a halotti anyakönyvbe az elhalt apja, anyja és házastársa (bejegyzett élettársa) neveként a születési nevet kell anyakönyvezni.

(2) A házassági, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvébe a feleség és a férj, illetve a felek születési nevét minden esetben be kell jegyezni.

(3) Az anyakönyvvezetőnek a kéttagú születési családi név és a házassági (élettársi) név családi nevekből képzett részét kötőjellel összekapcsolva kell anyakönyveznie.

(4) Az anyakönyvbe azt a születési és házassági (élettársi) nevet kell bejegyezni, amely az érintett személyt a születés, a házasságkötés, az élettársi kapcsolat bejegyzésének vagy a haláleset időpontjában megillette. Anyakönyvezni a szülők által meghatározott sorrendben legfeljebb két, a gyermek nemének megfelelő utónevet lehet a Magyar Tudományos Akadémia által összeállított utónévjegyzékből.”

(4) Az At. a következő alcímmel és 35/A. §-sal egészül ki:

„A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyve

35/A. § (1) A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyve tartalmazza

a) a bejegyzés helyét és idejét (év, hó, nap);

b) a bejegyzett élettársak születési családi és utónevét, az anyakönyvezés előtt viselt – előző házassági vagy élettársi – nevét, születési helyét, személyi azonosítóját, annak hiányában születési idejét (év, hó, nap), a bejegyzést megelőző családi állapotát, lakóhelyét, a bejegyzett élettársak szüleinek születési családi és utónevét;

c) a bejegyzett élettársak nevét az anyakönyvezés után;

d) a tanúk és a tolmács nevét;

e) a bejegyzett élettársak nemét;

f) az élettársi kapcsolat bejegyzése során alkalmazott nyelv megnevezését, ha az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló eljárás valamely Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbség nyelvén történt;

g) az élettársi kapcsolat bejegyzésénél közreműködött anyakönyvvezető nevét;

h) a bejegyzett élettársak külföldi állampolgárságát vagy hontalanságát, a hazai anyakönyvezésnél ismeretlen állampolgárságát;

i) különböző nemű bejegyzett élettársak esetén a megállapodást a születendő gyermek születési családi nevééről.

(2) Az adatok változása esetén anyakönyvezni kell:

a) a bejegyzett élettársak születési és élettársi nevének, személyi azonosítójának, nemének megváltozását;

b) a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnését, illetve érvénytelenné nyilvánítását;

c) a magyar állampolgárság megszűnését; a magyar állampolgárság megszerzését;

d) a megállapodást a születendő gyermek születési családi nevééről.

(3) A bejegyzett élettársakat az anyakönyvbe születési nevük abc sorrendjében kell bejegyezni.”

(5) Az At. 42/A. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Felhatalmazást kap az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter, hogy rendeletben jelölje ki az élettársi kapcsolat bejegyzésére jogosult anyakönyvvezetők körét.”

Záró rendelkezések

18. §

Ez a törvény 2009. január 1-jén lép hatályba.

19. §

(1) A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 14. § (2) bekezdésében a „házastársa” szövegrész helyébe a „házastársa, bejegyzett élettársa (a továbbiakban együtt: házastársa)” szöveg, 685. § b) pontjában a „házastárs” szövegrész helyébe a „házastárs, bejegyzett élettárs” szöveg lép.

(2) A Csjt.

a) 7. § (1) bekezdésében a „korábbi házassága” szövegrész helyébe a „korábbi házassága vagy a házasuló féltől eltérő személlyel létesített bejegyzett élettársi kapcsolata”,

b) 7. § (2) bekezdésében a „házasság” szövegrészek helyébe a „házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat”,

c) 22. § (2) bekezdésében az „újból házasságot köt” szövegrész helyébe az „újból házasságot köt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít”,

d) 35.§ (1) bekezdésében a „házassági kötelekben állott” szövegrész helyébe „házassági kötelekben vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban állt”,

e) 36. §-ában a „házassági kötelekben” szövegrész helyébe „házassági kötelekben vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban”,

f) 36. § c) pontjában a „házasságot kötött” szövegrész helyébe „házasságot kötött vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesített”,

g) 38. § (1) bekezdésében a „házassági köteleke vagy utólagos házassága” szövegrész helyébe a „házassági köteleke vagy utólagos házassága, sem bejegyzett élettársi kapcsolata vagy utólagos bejegyzett élettársi kapcsolata”,

h) 39. § (1) bekezdés bevezető szövegében a „házasságot köt” szövegrész helyébe a „házasságot köt vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít”,

i) 39. § (1) bekezdés c) pontjában a „házasságkötést megelőzően” szövegrész helyébe a „házasságkötést vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőzően”,

j) 39. § (3) bekezdésében az „utólagos házasságának” szövegrész helyébe „utólagos házasságának vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának”,

k) 43. § (4) bekezdésében „az újabb házasságbeli” szövegrész helyébe az „újabb házasságbeli vagy bejegyzett élettársbéli”,

l) 44. § (1) bekezdésében a „házasságkötés” szövegrész helyébe a „házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat”,

m) 61. § (4) bekezdésében a „házastársa” szövegrész helyébe „házastársa vagy bejegyzett élettársa”,

n) 64. § (2) bekezdésében a „házastársat és az elvált házastársat, a házastárs és az elvált házastárs” szövegrész helyébe a „házastársat, elvált házastársat, bejegyzett élettársat, volt bejegyzett élettársat, a házastárs és az elvált házastárs, illetve bejegyzett élettárs és volt bejegyzett élettárs”

szöveg lép.

(3) Az At.

a) 2. § (2) bekezdésében a „házasságkötési eljárás” szövegrész helyébe a „házasságkötési, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére irányuló eljárás”,

b) 3. § (2) bekezdés d) pontjában a „kötni” szövegrész helyébe a „kötni, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíteni” szöveg, 3. § (2) bekezdés f) pontjában a „házasságkötéséhez” szövegrész helyébe a „házasságkötéséhez, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéséhez” szöveg, 3. § (2) bekezdés g) pontjában a „házasságkötése” szövegrész helyébe a „házasságkötése vagy bejegyzett élettársi kapcsolata létesítése” szöveg, a „házasságkötésének” szövegrész helyébe a „házasságkötésének vagy a felek bejegyzett élettársi kapcsolata létesítésének”,

c) 4. § (3) bekezdésében a „házasságkötését” szövegrész helyébe a „házasságkötését, bejegyzett élettársi kapcsolatának anyakönyvezését”,

d) 8. § (1) bekezdésében, a 41/A. § (1) bekezdésében, valamint a 42/A. § (1) bekezdésében a „házasságkötési” szövegrész helyébe a „házasságkötési és az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló”,

e) 12. § (2) bekezdésében a „házassága” szövegrész helyébe a „házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata”,

f) 13. § (1) bekezdésében az „eljárásban” szövegrész helyébe az „eljárásban, valamint élettársi kapcsolat bejegyzésekor”,

g) 15. § (2) bekezdésében a „Nem magyar állampolgár és a külföldön élő magyar állampolgár házасulók esetén a házасulók egyike” szövegrész helyébe a „Házасulók egyike – ha magyarországi lakcímmel nem rendelkezik –”,

h) 23. § (1) bekezdésében az „élő magyar állampolgár, hontalan személy, vagy a magyar menekültügyi hatóság által menekültként elismert” szövegrész helyébe a „lakcímmel rendelkező” szöveg, a „lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye” szövegrész helyébe a „lakcíme”,

i) 23. § (2) bekezdésében, 31. § (4) bekezdésében és a 35. § (1) bekezdés b) pontjában a „házassági” szövegrész helyébe a „házassági vagy élettársi”,

j) 27. § (1) bekezdésében a „házassági” szövegrész helyébe a „házassági, bejegyzett élettársi kapcsolati”,

k) 28. § (5) bekezdésében a „házastárs” szövegrészek helyébe a „házastárs vagy bejegyzett élettárs”,

l) 28/A. § (2) bekezdés a) pontjában a „házassági” szövegrész helyébe a „házassági vagy bejegyzett élettársi” szöveg, a „házasságkötésének” szövegrész helyébe a „házasságkötésének vagy bejegyzett élettársi kapcsolata létesítésének” szöveg, 28/A. § (2) bekezdés b) pontjában a „házас” szövegrész helyébe a „házас, illetve bejegyzett élettársi kapcsolatban él” szöveg, a „házastársa” szövegrész helyébe a „házastársa, illetve bejegyzett élettársa” szöveg, a „házassági” szövegrész helyébe a „házassági, illetve bejegyzett élettársi”,

m) 30/A. § (3) bekezdésében a „házasságkötési” szövegrész helyébe a „házasságkötési és a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására irányuló”,

- n) 36. § (1) bekezdés b) pontjában a „házassági” szövegrész helyébe „házassági vagy élettársi” szöveg, 36. § (1) bekezdés d) pontjában a „házastársának” szövegrész helyébe a „házastársának vagy élettársának” szöveg, a „házasságkötés” szövegrész helyébe a „házasságkötés vagy élettársi kapcsolat bejegyzésének” szöveg, a „házasság” szövegrész helyébe a „házasság vagy az élettársi kapcsolat”,
- o) 37. § (1) bekezdés bevezető szövegében, b) pontjában és (2) bekezdése bevezető szövegében a „házasságkötést” szövegrész helyébe a „házasságkötést, a bejegyzett élettársi kapcsolatot”,
- p) 38. § (1) és (2) bekezdésében a „házasságkötését” szövegrész helyébe a „házasságkötését, bejegyzett élettársi kapcsolatát”,
- q) 39. § (1) bekezdésében a „házasságkötéséről” szövegrész helyébe a „házasságkötéséről, bejegyzett élettársi kapcsolatáról”,
- r) 40. § (4) bekezdésében a „házasságkötés” szövegrész helyébe a „házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat” szöveg lép.

20. §

(1) Hatályát veszti az At. 22. § (3) bekezdése.

(2) E törvény hatálybalépését követő napon hatályát veszti a 15-17. §, a 15. §-t megelőző alcím, a 19. §. E § a hatálybalépését követő második napon hatályát veszti.

INDOKOLÁS

Az elmúlt évtizedekben Európa szinte valamennyi államában és más földrészeken is szembesülni kellett azzal a társadalmi ténnyel, hogy azt a házasságon alapuló családmódellet, amelyre a családjogi rendszer épül, egyre kevesebben választják követendő példaként. A Központi Statisztikai Hivatal 2001. évi adataiból kitűnik, hogy Magyarországon az 1970-es évek elején az élettársi kapcsolatok aránya az összes család százalékához viszonyítva 2,1 % volt, a 2001. évi adatok szerint ez az arány 9,5 %-ra, 2005-re pedig 12,2%-ra emelkedett. Az ezer lakosra jutó házasságkötések száma az 1980. évi 7,5-ről 2000-re 4,7-re, 2006-ra pedig 4,4-re csökkent és ma már minden harmadik új kapcsolat élettársi kapcsolatnak tekinthető. Az élettársi kapcsolatok növekedése a házasság rovására olyan társadalmi tendencia, amelyre az érintett országok jogalkotásának tekintettel kell lennie. Másrészt Magyarországon sem lehet figyelmen kívül hagyni az azonos neműek partnerkapcsolatának jogi rendezettség iránti igényét, ugyanis a jogilag rendezett következményekkel járó házasság intézménye az európai országok többségéhez hasonlóan csak különeműek számára nyitva álló lehetőség.

Ez a két összekapcsolódó motívum több országban maga után vonta speciális partnerkapcsolati formák kialakítását. Míg a különeműek számára az ilyen többletjogokat garantáló élettársi kapcsolat a házasság alternatívája, addig az azonos neműek a legtöbb országban nem köthetnek házasságot. Ebből következően az azonos nemű partnerek kapcsolatuk minél teljesebb körű elismerését kívánják. A megoldásokat illetően a jogrendszerek rendkívüli tarkaságot mutatnak mind az elismert élettársi kapcsolat létrejöttének formája, mind a jogviszony tartalma tekintetében. A több országban ismert és elismert regisztrált élettársi kapcsolat szinte a házastársakéval egyenlő jogokban részesíti az élettársakat (van, ahol a regisztráció lehetősége csak az azonos nemű élettársak részére van fenntartva, például Dániában, Németországban, másutt bejegyzett partnerkapcsolat azonos nemű és különemű személyek között is létrejöhet, például Hollandiában, Franciaországban), ugyanakkor a bejegyzés nélküli, informális együttélésekhez szinte semmilyen jogkövetkezmény nem fűződik.

A Javaslatban szabályozott új jogintézmény lehetővé teszi, hogy nemétől függetlenül minden nagykorú személy élettársi kapcsolata nyilvántartására tarthasson igényt. A bejegyzett élettársi kapcsolatra általánosan a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) rendelkezései alkalmazandók.

Ezzel a Javaslat tulajdonképpen elismeri a bejegyzett élettársi kapcsolatot családjogi jogintézményként, és csak a házasságtól eltérő szabályokra utal (névviselés, örökbefogadás, megszüntetés).

- Ennek megfelelően a bejegyzett élettársi kapcsolat a házassághoz hasonlóan anyakönyvvezető előtti akaratnyilvánítással jön létre azzal, hogy bejegyzett élettársi kapcsolatot csak tizennyolcadik életévét betöltött személy létesíthet.

- A jogintézmény a házassággal azonos vagyoni jogi, öröklési jogi joghatásokkal jár. A regisztrálás a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők között is vagyonszövetséget keletkeztet, azzal, hogy természetesen az élettársak is megállapodhatnak a törvényes vagyoni jogi rendszertől eltérően.

- Az élettársi kapcsolat megszűnése esetén a házasságra vonatkozó szabályok (Csjt. 31/A. § - 31/E. §) irányadók a bejegyzett élettársak lakáshasználatának rendezésére és az élettársak egymással szemben fennálló tartási kötelezettségére (Csjt. 32. §).

- A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására irányadó szabályokat kell alkalmazni, de a Javaslat a felek egyező akaratnyilvánítása (közös megegyezés) esetén és kiskorú vagy tartásra jogosult gyermek hiányában a bírósági eljárásnál rugalmasabb és gyorsabb közjegyzői eljárásban is lehetőséget ad a megszüntetésre, ha a felek a tervezetben meghatározott kérdéseket megegyezéssel rendezik. Ennek a speciális közjegyzői nemperes eljárásnak a szabályait rögzíti a tervezet.

A Javaslat meghatározza a közjegyzői eljárás lefolytatásának feltételeit: arra akkor van lehetőség, ha a felek a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését közösen kérik, nincs közös kiskorú vagy tartásra jogosult gyermekük és a jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztása kérdésében megegyeztek.

- A Javaslat a bejegyzett élettársi kapcsolatban élőknek nem teszi lehetővé gyermek közös örökbefogadását. A bejegyzett élettársak együttesen nem fogadhatnak örökbe és arra sincs lehetőségük, hogy az egyik bejegyzett élettárs partnerének gyermekét örökbe fogadja.

A Javaslat szerint bevezetendő új jogintézmény nem érinti azoknak az élettársaknak a jogait, akik kapcsolatuk hivatalossá tétele nélkül kívánnak továbbra is élni. Rájuk azok a jogok és kötelezettségek vonatkoznak, amit az élettársak számára ma is biztosítanak a különböző jogszabályok. Így a különböző neműek párkapcsolatának jogi elismerése háromféle jogi kategóriába lesz sorolható: házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, élettársi kapcsolat. Az azonos neműek számára pedig kétféle alternatíva kínálkozik: választhatják a bejegyzett élettársi kapcsolatot vagy élhetnek – a kevesebb kötöttséggel és joggal járó – élettársi kapcsolatban.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslat a házassághoz hasonlóan a jogviszony létrejöttére utalással határozza meg a bejegyzett élettársi kapcsolat fogalmát, azzal a két eltéréssel, hogy a bejegyzést nemétől függetlenül bárki kérheti, de csak tizennyolcadik életévének betöltése után. Tehát – a házasságtól eltérően – a tizenhat és tizennyolc év közötti személyek kapcsolatának regisztrálása még gyámhatósági engedéllyel sem érvényes. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttének feltételei egyebekben a házassággal azonosak: Bejegyzett élettársi kapcsolat két személy egybehangzó, személyes és együttes akarat kijelentésével jön létre.

A 2. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolatra a Javaslat által nem szabályozott kérdésekben a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) házasságra vonatkozó szabályai alkalmazandók. Ezzel a Javaslat tulajdonképpen családjogi jogintézményként ismeri el a bejegyzett élettársi kapcsolatot, és csak a házasságtól eltérő – örökbefogadási, névviselési és megszüntetési - szabályokra utal külön.

A közös gyermekké fogadásnak a Csjt. alapján két esete van: amikor házastársak fogadnak – akár együttesen, akár külön-külön (például eltérő időpontban) örökbe, illetve amikor az egyik házastárs a másik gyermekét fogadja örökbe. A Javaslat a bejegyzett élettársak számára – függetlenül attól, hogy azonos vagy különműek – a közös örökbe fogadási jogot egyik említett esetben sem teszi lehetővé. (A névviselés szabályai a Javaslat 3. §-ában, a megszüntetés szabályai a Javaslat 5-14. § -ában találhatóak).

A Javaslat általánosan egyértelművé teszi, hogy ahol jogszabály a házastársakra, házaspárra vagy a házasságra vonatkozóan állapít meg jogokat vagy kötelezettségeket, azokat a szabályokat a bejegyzett élettársakra, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolatra is megfelelően érteni kell.

Így a bejegyzett élettársakat mindazok az adójogi, munkajogi, szociális, bevándorlási, honosítási stb. kedvezmények megilletnék, mint a házasságban élőket, illetve ugyanazok az eljárási szabályok is vonatkoznának rájuk, mint a házastársakra (pl: tanúvallomás megtagadásának joga, összeférhetetlenségi szabályok). Kiemelhető még e körben, hogy a bejegyzett élettársak törvényes öröklési státusza is a házastársakéval azonos lesz.

A 3. §-hoz

Bár a bejegyzett élettársak jogai, kötelezettségei és a jogviszony joghatásai is a Javaslat alapján a házassággal azonosak, a névviselési szabályok automatikusan nem alkalmazhatóak. Ezért az élettársaknál a Csjt. 25-26. §-ában foglaltak azzal az eltéréssel irányadóak, hogy sem a bejegyzés után, sem a jogviszony megszűnése vagy érvénytelenné nyilvánítása után nem viselheti egyik élettárs sem a másik nevére utaló „-né” toldatot a nevében.

A 4. § -hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat – természeténél fogva, egyezően a házasság megszűnésével – az élettársak bármelyikének halálával megszűnik; megszűnik akkor is, ha az élettársak

egymással házasságot kötnek. Megszünteti továbbá a bejegyzett élettársi kapcsolatot az erre hatáskörrel rendelkező hatóság határozata. A megszüntetéssel egyidejűleg rendezendő kérdések kapcsán figyelemmel kell lenni a feleket terhelő kötelezettségek teljesítésére, a jogok és kötelezettségek érvényesítésére, szükség esetén kikényszeríthetőségére. Oly módon kell ezért a megszüntetésről rendelkezni, hogy az azzal egyidejűleg megállapított kötelezettségek hatósági úton kikényszeríthetőek legyenek mind belföldön, mind pedig külföldön. Erre egyértelműen a polgári kapcsolatokat elbíró hatóságok döntései alkalmasak, ezért a Javaslat a megszüntetést a bírói polgári peres (Javaslat 4. §-a) és a közjegyzői nemperes eljárás (Javaslat 5-14.§-a) lefolytatásával teszi lehetővé.

Az 5-6. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására irányadó szabályokat kell alkalmazni, de a Javaslat a felek egyező akaratnyilvánítása (közös megegyezés) esetén és kiskorú vagy tartásra szoruló gyermek hiányában a bírósági eljárásnál rugalmasabb és gyorsabb közjegyzői eljárásban is lehetőséget ad a megszüntetésre, ha a felek a Javaslatban meghatározott kérdéseket megegyezéssel rendezik. Ennek a speciális közjegyzői nemperes eljárásnak a szabályait rögzíti a Javaslat részben a Pp-re történő utalással, részben pedig az attól eltérő szabályok meghatározásával.

A Javaslat rögzíti a közjegyzői eljárás lefolytatásának feltételeit: arra akkor van lehetőség, ha a felek a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését közösen kérik, nincs közös kiskorú vagy tartásra jogosult gyermekük és a jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – az élettársi közös vagyon megosztása kérdésében megegyeztek. A jogintézmény célja lehetőséget adni az élettársi kapcsolat gyors megszüntetésére, ezért az eljárásban bizonyításnak nincs helye, s ugyancsak nem alkalmazhatók a Pp. felfüggesztésre, szünetelésre vonatkozó rendelkezései sem (hiszen nem merülnek fel a felek által vitatott tények, bizonyítandó körülmények). A félbeszakadásra vonatkozó szabályok alkalmazásának tilalma azért mellőzhető, mert a kapcsolat természete folytán a jogutódlás kizárt, a felek valamelyikének halála esetén pedig az eljárást meg kell szüntetni.

A 7. §-hoz

A Javaslat meghatározza az eljárást lefolytató közjegyző illetékességét megalapozó körülményeket: ez a felek utolsó közös lakóhelye, vagy egyikük lakóhelye; a felek igénye szerint. Az eljárásra illetékes közjegyző megállapításánál a kérelem beadásának időpontja lesz az irányadó a Pp. 42.§-ában foglaltak megfelelő alkalmazásával.

A 8. §-hoz

A kérelem elintézésének első lépése annak megállapítása, hogy a kérelem alapján közjegyzői eljárásnak van-e helye, illetve az alapján a kérelem teljesíthető-e. Ennek érdekében a Javaslat meghatározza a kérelem – Pp-ben foglaltakhoz képest speciális, a döntéshez szükséges – kötelező tartalmi elemeit. A kérelemhez csatolni kell a felek ún. járulékos kérdésekben kötött megállapodását, ez azonban – ugyancsak az eljárás gyorsítása és egyszerűsítése érdekében – mellőzhető az ingó vagyontárgyak megosztása tekintetében, ha a megosztás már megtörtént, ez esetben elég erről nyilatkozni.

A 9. §-hoz

A Pp. 124. §-a (1) bekezdésének értelmében a bíróságnak 30 napon belül kell a keresetlevelet megvizsgálnia, a Javaslat azonban erre szoros - 8 munkanapos – határidőt állapít meg annak érdekében, hogy az érdemi vagy egyéb szükséges közbenső intézkedésre (áttétel, hiánypótlás) is mielőbb sor kerülhessen. Ha már a kérelemből megállapítható, hogy nincs helye a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyzői eljárásban történő megszüntetésének (pl. közös kérelem hiánya vagy van a feleknek közös gyermekük stb.), úgy hiánypótlást nem kell kiadni, a kérelmet el kell utasítani.

A 10. §-hoz

A polgári nemperes eljárás egyik fontos – nélkülözhetetlen – garanciális eleme az, hogy az eljárást lefolytató minden kétséget kizáróan meggyőződhessen arról, hogy fennáll a feleknek a megszüntetésre irányuló, befolyásmentes akarata, erre pedig a felek személyes meghallgatása szolgál, melynek – szükség esetén a további adatok szolgáltatását követően – 30 napon belül kell megtörténnie. Fontos érdek fűződik az eljárás gyors lefolytatásához, de emellett is lehetőséget kell adni egyszeri halasztásra annak érdekében, hogy a felek – adott esetben betegség, külföldi tartózkodás, egyéb akadályoztatás – esetében sem essenek el a gyorsított eljárás lehetőségétől, vagy ha megállapodásuk nem hagyható jóvá egyezségi formában, de mód van arra, hogy a felek annak tartalmát alakítsák, erre megfelelő időt biztosítson a jogalkotó. Ha viszont a felek nem jelennek meg a meghallgatáson és nem is kérik annak elhalasztását, úgy nem vélelmezhető a megállapodás módosítására, vagy a kapcsolat megszüntetésére irányuló akaratuk, ezért erre az esetre a Javaslat az eljárás megszüntetését írja elő.

A 11-13. §-hoz

Az érdemi döntés meghozatala hasonló a házasság közös megegyezés mellett történő felbontásához: a közjegyzőnek rendelkeznie kell a felek járulékos kérdésekben kötött egyezségének jóváhagyásáról, ezt követően pedig a kapcsolat megszüntetéséről. Eltér ugyanakkor a Javaslat – az eljárás gyorsítása érdekében – a házasság felbontásától abban a tekintetben, hogy az egyezséget jóváhagyó végzés ellen nem biztosít lehetőséget fellebbezésre. Nem kell ezért a fellebbezési jog lemondásáról sem tájékoztatni a feleket, illetve ilyen nyilatkozatukat felvenni, fellebbezés esetén pedig a végzés jogerőre emelkedését bevárni. Nincs lehetőség továbbá arra sem, hogy a végzés ellen a felek felülvizsgálati kérelmet nyújtsanak be.

Abban az esetben ugyanakkor, ha a felek között nem jön létre legkésőbb a második meghallgatáson jóváhagyható egyezség, úgy nincs további eljárásnak helye, hiszen a közjegyző csak megegyezés alapján jogosult az élettársi kapcsolat megszüntetésére: a kérelmet ez esetben el kell utasítani. A Javaslat nem rendelkezik külön az élettársi kapcsolat megszűnésének napjáról, mivel a megszüntetésre a házasság felbontására vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, mely alapján a végzés jogerőre emelkedésének napjával megszűnik a bejegyzett élettársi kapcsolat. A végzés kihirdetésére, és annak a felekkel történő közlésére a Pp. szabályai az irányadóak, ennek értelmében a közjegyzőnek lehetősége van arra is, hogy a végzés írásba foglalását legfeljebb nyolc napra elhalassza.

A Javaslat célja az, hogy a felek egyezsége hosszabb távon is garantálja a jogaik érvényesülését, ennek érdekében biztosítani kell, hogy az abból eredő kötelezettségek elmulasztása esetén a jogosult külön bírósági eljárás kezdeményezése nélkül kérhesse az

egyezségben foglaltak kikényszeríthetőségét. A Javaslat ezért úgy rendelkezik, hogy a közjegyző által jóváhagyott egyezség a bírósági egyezséggel azonos hatályú, ennél fogva a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 16. §-a alapján a jogosult bírósági végrehajtást kezdeményezhet az elmulasztott kötelezettségek teljesítésére.

A bírósági eljárásért illetéket, a közjegyző eljárásért pedig díjat és költségtérítést kell fizetni. A felek rendelkezési joga az eljárás költségeinek megosztására is kiterjed, ezért csak ennek hiányában érvényesül a Javaslat egyenlő arányú költségviselésre vonatkozó rendelkezés. Másrészt az eljárás jellegéből adódóan a közjegyzői díjazáson kívül tipikusan nem merülnek fel további költségek, hiszen bizonyításra nem kerül sor. A Javaslat ezért úgy rendelkezik, hogy ilyen egyéb költségekről csak a felek indítványára kell döntenie az eljárás befejezésekor.

A közjegyző, ha a felek kérelmét teljesíti, hivatalból intézkedik a megszüntetés anyakönyvi bejegyzése iránt.

A 14. §-hoz

A paragrafus az illetékes közjegyzők közötti ügyelosztásra ad felhatalmazást.

A 15. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat intézményének bevezetése szükségessé teszi a Csjt. bizonyos rendelkezéseinek módosítását.

Kiemelt jelentősége van annak, hogy a Csjt. családi jogállásra vonatkozó, apasági vélelemnél irányadó rendelkezései csak különmemű élettársaknál alkalmazhatók, azzal, hogy a házastárs mellett a bejegyzett férfi élettársat is apának kell tekinteni és a házassághoz hasonló vélelmet eredményez a bejegyzett élettársi jogviszony is.

A 16-17. §-hoz

A bejegyzett élettársi kapcsolat intézményének bevezetése szükségessé teszi az anyakönyvi jogszabályok módosítását, kiegészítését is.

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében az élettársi kapcsolat bejegyzésére irányuló eljárás részletes szabályai új fejezetet alkotnak. A Javaslat meghatározza a bejegyzést megelőzően az anyakönyvvezető által lefolytatott előzetes eljárás szabályait, amely a bejegyzés törvényes előfeltételeinek meglétét vizsgálja. A Javaslat megállapítja azokat az eseteket is, amikor az eljáró anyakönyvvezetőnek meg kell tagadnia a bejegyzést.

A házasságkötéshez hasonlóan szabályozza a Javaslat, hogyan létesíthetnek bejegyzett élettársi kapcsolatot Magyarországon külföldi felek, valamint azt is, hogyan kell eljárni, ha magyar állampolgár külföldön kívánja bejegyeztetni élettársi kapcsolatát.

Meghatározza a Javaslat a bejegyzett élettársi név fogalmát, valamint az annak módosítására irányuló eljárást.

Szükségessé válik a jelenleg használatban lévő három fajta (születési, házassági, halotti) anyakönyv mellett a „Bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyve” rendszeresítése is. Ennek adattartalma, ha minimális mértékben is, de eltér a házassági anyakönyvtől. Ennek következtében egy új típusú anyakönyvi kivonat is bevezetésre kerül, mellyel a felek a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállását vagy megszűnését közhitelesen igazolni tudják.

A 18. §-hoz

A törvény alkalmazására való felkészülés (pl: anyakönyvi dokumentumok elkészítése, jogalkotói, jogalkalmazói feladatok teljesítése) érdekében a Javaslat 2009. január 1-én lép hatályba.

A 19. §-hoz

A Javaslat néhány kifejezés, szövegrész cseréjével módosítja a Csjt. és az At. szövegét annak érdekében, hogy a módosított törvények fogalomhasználatát egységesítse és a változásokat átvezesse. Ez a kodifikációs technika lehetővé teszi azt, hogy több rendelkezésben előforduló, ugyanazon változtatást nagy mennyiségű módosító szöveg nélkül átláthatóan, egyértelműen és pontosan lehessen megfogalmazni.